

Zadeva C-442/19

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

12. junij 2019

Predložitveno sodišče:

Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemska)

Datum predložitvene odločbe:

7. junij 2019

Tožeča stranka:

Stichting Brein

Tožena stranka:

News-Service Europe BV

Predmet postopka v glavni stvari

Kasacijska pritožba v zvezi z odgovornostjo družbe News-Service Europe BV (v nadaljevanju: NSE), nekdanje ponudnice storitev Usenet, za razširjanje varovanih del prek platforme Usenet brez dovoljenja imetnikov pravic, katerih interese varuje Stichting Brein.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Razlaga pojma priobčitev javnosti v smislu člena 3(1) Direktive 2001/29/ES v kontekstu platforme, na kateri lahko uporabniki prek pregleda novičarskih skupin in/ali enoznačnega identifikatorja sporočila najdejo in prenesejo varovana dela, ter povezave med členom 3(1) Direktive 2001/29/ES in členom 14(1) Direktive 2000/31/ES. Člen 267 PDEU.

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali gre pri ravnanju upravljavca platforme za storitve Usenet (kakršen je bila družba NSE) v okoliščinah, opisanih v ta namen v točkah [od 1 do 7] in [16], za priobčitev del javnosti v smislu člena 3(1) Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 230, v nadaljevanju: Direktiva o avtorski pravici)?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen (in torej gre za priobčitev javnosti):

Ali ugotovitev, da gre pri ravnanju upravljavca platforme za storitve Usenet za priobčitev del javnosti v smislu člena 3(1) Direktive o avtorski pravici, nasprotuje uporabi člena 14(1) Direktive 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 25, str. 399, v nadaljevanju: Direktiva o elektronskem poslovanju)?

3. Če je odgovor na prvo ali drugo vprašanje nikalen (in se je torej načeloma mogoče sklicevati na izključitev odgovornosti iz člena 14(1) Direktive o elektronskem poslovanju):

Ali ima upravljavec platforme za storitve Usenet, ki ponuja storitve, opisane v ta namen v točkah [od 1 do 7] in [16], aktivno vlogo, ki sicer onemogoča uspešno sklicevanje na člen 14(1) Direktive o elektronskem poslovanju?

4. Ali je mogoče upravljavcu platforme za storitve Usenet, ki izvede priobčitev javnosti in ki se sme sklicevati na člen 14(1) Direktive o elektronskem poslovanju, prepovedati nadaljevanje kršitve oziroma ali se mu lahko izda sodna odredba, ki ni omejena na možnosti iz člena 14(3) Direktive o elektronskem poslovanju, ali pa je to v nasprotju s členom 15(1) te direktive?

Navedene določbe prava Unije

Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi: uvodna izjava 27; člen 3(1) in (2)

Direktiva 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju): člen 14(1) in (3); člen 15(1)

Direktiva (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES: člen 17(1) in (3), ES

Navedena sodna praksa Unije

Sodba z dne 7. decembra 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764

Sodba z dne 23. marca 2010, Google France in Google, združene zadeve od C-236/08 do C-238/08, EU:C:2010:159

Sodba z dne 12. julija 2011, L'Oréal in drugi, C-324/09, EU:C:2011:474

Sodba z dne 31. maja 2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379

Sodba z dne 26. aprila 2017, Stichting Brein, C-527/15, EU:C:2017:300

Sodba z dne 14. junija 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456

Sodba z dne 7. avgusta 2018, SNB-REACT, C-521/17, EU:C:2018:639

Navedene določbe nacionalnega prava

Burgerlijk Wetboek (civilni zakonik): člen 6:196c(1), (4) in (5)

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Cilj ustanove Stichting Brein je glede na njen akt o ustanovitvi boj proti nezakonitemu izkoriščanju prenašalcev informacij in informacij ter varstvo interesov imetnikov pravic do teh informacij in tistih, ki te informacije zakonito izkoriščajo.
- 2 Družba NSE je bila upravljavec platforme za storitve Usenet. Po sodbi rechtbank Amsterdam (sodišče v Amsterdamu, Nizozemska) v tem postopku je družba NSE prenehala opravljati svojo dejavnost kot ponudnica storitev Usenet.
- 3 Platforma Usenet obstaja od leta 1979 in je del interneta. Gre za svetovno platformo za izmenjavo novic. Platforma Usenet je sestavljena iz vrste skupin za razprave (novičarske skupine), ki so hierarhično razvrščene glede na tematiko. Uporabniki platforme Usenet lahko tudi sami ustanovijo nove novičarske skupine. Objavljajo (naložijo ali objavijo) lahko novice v novičarski skupini, ki jo izberejo. Vrstica z glavo (header) objavljene novice se vključi v pregled (overview) novičarske skupine in tako lahko drugi uporabniki najdejo novico v novičarski skupini. Novice imajo tudi enoznačni identifikator sporočila, ki se generira avtomatično ob tem, ko uporabnik objavi novico. Novice je mogoče najti tudi prek tega identifikatorja sporočila. Uporabniki platforme Usenet lahko zato dostopajo

do novic tako, da izberejo novico iz pregleda v novičarski skupini, ali pa neposredno prek enoznačnega identifikatorja sporočila. Novice, ki jih najdejo, lahko, če tako želijo, prenesejo.

- 4 Platformo Usenet podpirajo številni ponudniki. Kadar uporabnik določenega ponudnika storitev Usenet objavi novico, se ta samo enkrat deli z vsemi drugimi ponudniki storitev Usenet. Ta postopek se imenuje sinhronizacija ali peering. Ponudniki storitev Usenet na svojih strežnikih shranijo novice, ki so jih prejeli prek svojih uporabnikov, pa tudi novice, ki so jih prejeli od drugih ponudnikov storitev Usenet prek sinhronizacije. Najstarejše novice so samodejno odstranjene, da se naredi prostor za nove. Obdobje, v katerem so novice shranjene, se imenuje retencijski čas. Maja 2011 je retencijski čas pri družbi NSE znašal 400 dni. Ponudba člankov vseh ponudnikov storitev Usenet je zaradi sinhronizacije ali peeringa načeloma enaka. Morebitne razlike so posledica različnih retencijskih časov (in eventualno motenj ali brisanja zaradi tako imenovanega postopka „notice and takedown“, v nadaljevanju: postopek NTD).
- 5 Platforma Usenet se med drugim uporablja za razširjanje novic, ki vsebujejo video material, zvok in programsko opremo. V ta namen se binarna datoteka (ki na primer vsebuje film, glasbeni posnetek ali igro) na računalniku uporabnika s pomočjo programske opreme razdeli in zakodira v številne alfanumerične novice, ki se nato naložijo na platformo Usenet. Novice, ki nastanejo s kodiranjem in razdelitvijo binarne datoteke, se imenujejo *binary* (*binaries*). Te *binaries* lahko drugi uporabniki zberejo in s pomočjo programske opreme zlepijo in odkodirajo, da pridobijo prvotno binarno datoteko. Programska oprema, ki je za to potrebna, je brezplačno dostopna na internetu. Družba NSE ne razvija, ponuja ali dobavlja te programske opreme. Obstajajo različni iskalniki in programske aplikacije, s katerimi lahko uporabnik na platformi Usenet (na podlagi identifikatorjev sporočila) najde glasbo ali film po svoji izbiri.
- 6 Stranke družbe NSE so bili npr. ponudniki internetnih storitev, ki so dostop do storitev Usenet vključili v svoj paket internetnih storitev za uporabnike. Stranka je bila lahko tudi tako imenovani ponovni prodajalec, ki je strankam ponujal naročnine, ki so omogočale neposreden dostop do strežnikov družbe NSE. V obeh primerih je bil uporabniku omogočen prenos vsebine s strežnikov družbe NSE. Družba NSE z uporabniki ni imela neposrednih poslovnih odnosov.
- 7 Družba NSE je v nekem trenutku po 6. aprilu 2009 uvedla postopek NTD. V nekem trenutku pred 24. majem 2011 je uvedla tudi tako imenovani postopek Fast Track. Ta postopek daje določenim strankam pravico, da nezakonite članke neposredno (brez posredovanja družbe NSE) odstranijo s strežnikov družbe NSE.
- 8 V tem sporu Stichting Brein, povedano na kratko, predlaga, (i) ugotovitev, da družba NSE krši avtorske in sorodne pravice imetnikov pravic, katerih interese varuje Stichting Brein, (ii) ugotovitev, da je družba NSE odgovorna za škodo, nastalo zaradi kršitev, in (iii) naj se ji v zvezi z *binaries* naloži, da preneha s kršitvijo in se je vzdrži v prihodnje. Stichting Brein svoje zahteve utemeljuje s

tem, da družba NSE sama krši avtorske in sorodne pravice imetnikov pravic, ki jih zastopa Stichting Brein, in da tudi sicer ravna nezakonito, s tem ko zaradi pridobitve komercialnega dobička daje na voljo sistem za prenos, pri čemer se brez pridobljenega dovoljenja shranjujejo in razširjajo velike količine varovanih vsebin.

- 9 Rechtbank Amsterdam (sodišče v Amsterdamu) je ugodilo ugotovitvenemu zahtevku iz točke 8 zgoraj pod (i) in izdalo sodno odredbo za prenehanje kršitve, navedeno pod (iii). Ugotovitveni zahtevek pod (ii) je rechtbank Amsterdam (sodišče v Amsterdamu) zavrnilo z obrazložitvijo, da ta zahtevek ni zadostno utemeljen.
- 10 Gerechtshof Amsterdam (pritožbeno sodišče v Amsterdamu, Nizozemska) je razveljavilo sodbo rechtbank (sodišče) in družbi NSE za primer, da bi spet začela opravljati svoje dejavnosti kot ponudnik storitev Usenet, naložilo uvedbo postopka NTD. Glede tega je navedlo te razloge.
- 11 S tem, da uporabnikom daje na voljo članke s svojih strežnikov, naj bi družba NSE delovala tako, da doseže novo publiko. Družba NSE naj bi se v zvezi s posredovanjem novic, ki jih naložijo njeni lastni uporabniki, drugim ponudnikom storitev Usenet, lahko sklicevala na člen 6:196c(1) BW („mere conduit“ – izključno prenos). Glede hrambe člankov na njenih strežnikih med retencijskim časom naj bi se družba NSE lahko sklicevala na izključitev odgovornosti v smislu člena 6:196c(4) BW (hosting). Gerechtshof (pritožbeno sodišče) izhaja iz tega, da so storitve družbe NSE zgolj tehnične, avtomatske in pasivne. Izključitev odgovornosti na podlagi člena 6:196c BW naj bi obsegala tudi to, da tisti, ki se lahko sklicuje na ta člen, ni odgovoren kot storilec nezakonitega ravnanja, ker pravice drugih krši zgolj tako, da omogoča kršitve tretjih oseb. Gerechtshof (pritožbeno sodišče) zato meni, da ugotovitvenima zahtevkoma Stichting Brein ni mogoče ugoditi. Z njima se namreč predpostavlja, da je tudi družba NSE odgovorna kot kršiteljica.

Sodna odredba, ki bi se naložila, po mnenju gerechtshof (pritožbeno sodišče) ne more temeljiti na odgovornosti družbe NSE kot storilke protizakonitega ravnanja. Še vedno pa velja, da je glede na člen 6:196c(5) BW mogoče izdati sodno odredbo ali prepoved. Odredba, namenjena prepovedi nadaljevanja kršitve, ki jo je izdalo rechtbank (sodišče), naj namreč ne bi ustrezala vlogi družbe NSE kot ponudnice storitve, s pomočjo katere je bila storjena kršitev, kar je položaj, ki je bolj zapleten kot vloga kršitelja in za katerega so primernejše druge vrste sodnih odredb (sodba z dne 12. julija 2011, L'Oréal in drugi, C-324/09, EU:C:2011:474). Ta odredba naj bi namreč vsebovala splošno obveznost družbe NSE, da preveri, ali so informacije, ki jih posreduje in hrani, kar je v nasprotju s členom 15 Direktive 2000/31/ES. Ustrezen ukrep naj bi bila odredba, naj se uvedbe postopek NTD.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 12 Po navedbah Stichting Brein je družba NSE kršila izključno pravico avtorjev, katerih interese varuje, s priobčitvijo njihovih del javnosti v smislu člena 3(1) Direktive 2001/29/ES. Stichting Brein v postopku s kasacijsko pritožbo zatrjuje, da gerechtshof (pritožbeno sodišče) ni upoštevalo, da je družba NSE igrala aktivno vlogo glede novic, ki jih je hranila, v tem smislu, da je bila seznanjena s podatki, ki jih je hranila, oziroma jih je nadzorovala. V zvezi s tem opozarja, da je presoja gerechtshof (pritožbeno sodišče), da so storitve družbe NSE zgolj tehnične, avtomatske in pasivne, napačna oziroma da ni dovolj (razumljivo) obrazložena glede na njegovo presojo, da je družba NSE prek svojega delovanja dosegla novo publiko.
- 13 Dalja poudarja, da gerechtshof (pritožbeno sodišče) ni upoštevalo, da gre za kršitev, kadar izvajalec storitev, kakršna je družba NSE, izvede priobčitev javnosti (iz česar izhaja gerechtshof (pritožbeno sodišče)), in da sklicevanje na člen 6:196c BW zato ne nasprotuje temu, da se ugotovi ugotovitvenim zahtevkom in sodni odredbi za prenehanje kršitve.
- 14 Družba NSE trdi, da je s platformo za storitve Usenet zgolj dala na voljo fizične zmogljivosti, prek katerih je omogočena priobčitev javnosti, kot je navedeno v uvodni izjavi Direktive 2001/29/ES, in da torej sama ni ničesar priobčila javnosti. Po njenem mnenju je to razvidno iz ugotovitve gerechtshof (pritožbeno sodišče), da so njene storitve zgolj tehnične, avtomatske in pasivne. Ugovarja, češ da je presoja gerechtshof (pritožbeno sodišče), da je izvedla priobčitev javnosti, napačna oziroma nezadostno obrazložena.
- 15 Družba NSE navaja, da je na podlagi člena 6:196c(4) BW (s katerim je v nizozemsko pravo prenesen člen 14 Direktive 2000/31/ES) oproščena vsakršne odgovornosti.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga

- 16 Ni sporno, da so bila prek družbe NSE dana na voljo javnosti varovana dela brez dovoljenja imetnikov pravic, ker vsekakor del *binary* vsebuje material, s katerim so kršene njihove pravice. Postavlja se vprašanje, ali je družba NSE izvedla priobčitev javnosti v smislu člena 3(1) Direktive 2001/29/ES, zlasti prek omogočanja platforme, prek katere so lahko uporabniki platforme Usenet s pomočjo pregleda novičarskih skupin in/ali enoznačnega identifikatorja sporočila našli in prenesli varovana dela. Dalje je treba oceniti, ali ravnanje NSE nasprotuje uporabi člena 14(1) Direktive 2000/31/ES in s tem člena 6:196c(4) BW.
- 17 V sami Direktivi 2001/29/ES ni pojasnjeno, kaj je treba razumeti pod „priobčitvijo javnosti“. Gre za avtonomen pojem prava Unije, ki ga je treba glede na uvodno izjavo 23 Direktive razlagati široko. (Samo) nudenje fizičnih zmogljivosti, ki olajšajo ali omogočijo priobčitev, še ne šteje za priobčitev v smislu Direktive 2001/29 (uvodna izjava 27). Po mnenju Sodišča za samo nudenje fizičnih

zmogljivosti, ki olajšajo ali omogočijo priobčitev javnosti, ne gre v primeru prodaje multimedijskih predvajalnikov, na katere so vnaprej nameščeni dodatki (add-ons), ki so dostopni na internetu in ki vsebujejo hiperpovezave do javnosti prosto dostopnih spletnih strani, na katerih so brez dovoljenja imetnikov pravic javno dostopna avtorsko varovana dela. V takem primeru gre za priobčitev javnosti (sodba z dne 26. aprila 2017, Stichting Brein, C-527/15, EU:C:2017:300). Tudi za upravljavce spletne platforme za spletno izmenjavo datotek The Pirate Bay ni mogoče šteti, da skrbijo samo za „dajanje na voljo“ fizičnih zmogljivosti, ki olajšajo ali omogočijo priobčitev. Ta platforma namreč indeksira datoteke torrent, tako da lahko uporabniki te platforme enostavno najdejo in prenesejo dela, na katera napotujejo te datoteke torrent. Upravljavci platforme The Pirate Bay izvedejo priobčitev javnosti, ker prek indeksiranja metapodatkov varovanih del in ponujanja iskalne funkcije omogočajo uporabnikom te platforme iskanje in deljenje teh del (sodba z dne 14. junija 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456).

- 18 V skladu s stalno sodno prakso Sodišča velja izključitev odgovornosti iz člena 14(1) Direktive 2001/31/ES zgolj za primere, v katerih je dejavnost ponudnika storitev informacijske družbe bolj tehnična, samodejna in pasivna, kar pomeni, da navedeni ponudnik ne pozna niti ne more nadzorovati podatkov, ki jih prenaša ali shranjuje naslovnik njegovih storitev. Izključitev pa ne velja, če je bila vloga ponudnika informacijske družbe aktivna.
- 19 V Direktivi (EU) 2019/790 je vsebovana nova ureditev za priobčitev javnosti v primeru deljenja vsebin na spletu za dele avtorsko varovanih del ali druge predmete varstva in za pogoje pod katerimi ponudnik take storitve odgovarja za primere nedovoljene priobčitve javnosti (člen 17). Vendar ni jasno, ali in v kolikšnem obsegu ta ureditev pomeni novo pravo in kako je to treba presojati v okviru prava, veljavnega pred začetkom veljavnost te ureditve.
- 20 Po mnenju Hoge Raad (vrhovno sodišče Nizozemske) obstaja dvom glede odgovora na vprašanje, ali je družba NSE izvedla priobčitev javnosti. Po eni strani je res, da je gerechtshof (pritožbeno sodišče) razsodilo, da so storitve družbe NSE zgolj tehnične, avtomatske in pasivne. V tem smislu ni mogoče izključiti, da je treba odločiti, da je družba NSE v smislu uvodne izjave 27 Direktive 2001/29/ES nudila samo fizične zmogljivosti. Po drugi strani velja, da so bila prek družbe NSE javnosti dana na voljo varovana dela brez dovoljenja imetnikov pravic. Družba NSE je namreč omogočila, da so uporabniki platforme s pomočjo pregleda novičarskih skupin in/ali enoznačnega identifikatorja sporočila lahko našli in prenesli ta dela.
- 21 Ker je treba pojem „priobčitev javnosti“ razumeti široko, ni mogoče izključiti, da je treba ravnanje družbe NSE šteti za priobčitev javnosti v smislu člena 3(1) Direktive 2001/29/ES. Na to se nanaša prvo vprašanje.
- 22 Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, se poraja vprašanje, ali ugotovitev, da je družba NSE izvedla priobčitev javnosti v smislu člena 3(1) Direktive

2001/297ES, nasprotuje uporabi člena 14(1) Direktive 2000/31/ES. Na to se nanaša drugo vprašanje.

- 23 Morda je pomen člena 14(1) Direktive 2000/31/ES ta, da je treba odgovornost za storitve gostovanja omejiti ne glede na to, ali gre za priobčitev javnosti v smislu člena 3(1) Direktive 2001/29/ES. Morda pa je tudi res, da je treba – če ni sporno, da je družba NSE izvedla priobčitev javnosti – šteti, da je imela aktivno vlogo, ki onemogoča uspešno sklicevanje na člen 14(1) Direktive 2000/31/ES.
- 24 Če je odgovor na prvo ali drugo vprašanje nikalen, se pojavi vprašanje, ali je družba NSE s ponujanjem storitev igrala aktivno vlogo, ki na drug način nasprotuje uporabi člena 14(1) Direktive 2000/31/ES. Na to se nanaša tretje vprašanje.
- 25 Če se bo razsodilo, da je družba NSE izvedla priobčitev javnosti in da se lahko tudi sklicuje na izključitev iz člena 14(1) Direktive 2000/31/ES, se pojavi vprašanje, ali je mogoče družbi NSE kot kršiteljici izdati sodno odredbo, da preneha s kršitvijo in se je vzdrži v prihodnje, oziroma ali ji je mogoče naložiti prepoved, ki presega to, kar je določeno v členu 14(3) Direktive 2000/31/ES. Na to se nanaša četrto vprašanje.
- 26 V sodbi L'Oréal in drugi je bilo navedeno, da se s sodno odredbo, naslovljeno na kršitelja, temu logično prepove nadaljevanje kršitve, medtem ko je položaj ponudnika storitve, s katero je kršitev storjena, bolj zapleten in so zanj primernejše druge vrste sodnih odredb (točka 129). Člen 14(3) Direktive 2000/31/ES določa, da člen 14 ne posega v možnost, da sodišče ali upravni organ skladno s pravnimi sistemi držav članic od ponudnika storitve zahteva ustavitev ali preprečitev kršitve. Na podlagi člena 15 Direktive 2000/31/ES pa države članice glede opravljanja storitev iz člena 14 ponudnikom storitev ne morejo predpisati splošne obveznosti za nadzor podatkov pri njihovem shranjevanju, pa tudi ne za dejavno raziskovanje okoliščin, na podlagi katerih se domneva, da gre za nezakonito dejavnost.